

Fra: Håvard Pedersen <haavard.pedersen@yahoo.no>
Sendt: lørdag 27. mars 2021 12:17
Til: Postmottak Byantikvaren; Silje Hauge; Thomas Overvaag Lie
Kopi: post@grohi.no; Lillomarkas Venner; Bjørnar Johansen; Karianne Johansson; Naturvernforbundet I. Groruddalen; Kim Steinar Kjærner-Strømberg; tore.faller@ude.oslo.kommune.no
Faller; Dan Brovold (danbrovo@online.no)
Emne: Arkeologiske registreringer ved Breisjøen
Vedlegg: 18-01392-71 Breisjøen arkeologisk registreringsrapport 3554539_1_1.PDF

Til Byantikvasen ved Silje og Thomas

Kopi: Lillomarkas Venner
Groruddalen Historielag
Skog- og naturoppsynet ved Karianne og Bjørnar
Naturvernforbundet i Groruddalen.
Lokalhistorikerne Tore Fallert og Kim Steinar Kjærner-Strømberg

Hei!

Viser til nylig utgitt rapport om resultatet av arkeologiske registreringer i forbindelse med utbedring av damanlegget i Breisjøen. (Vedlagt.)

Flott at det ble gjort et så grundig arbeide, og at visse tidligere ikke kjente kulturminner er blitt oppdaget og registrert.

Jeg vil gjerne komme med noen kommentarer til enkelte av konklusjonene i rapporten.

- Det blir stilt spørsmål ved om eldre oppdemning av Breisjøen kan knyttes til tidligere tømmerfløting. Personlig stiller jeg meg svært tvilende til dette siden vannløpet fra sjøen, - Breisjøbekken-, er liten og svært kronglete, så selv med påfyll av vann under fløtning-sesongen ville ha vært uegnet for fløtning. Ei tømmerrenne ville kunne ha løst utfordringen, men jeg tror at om denne hadde eksistert ville den ha vært kjent "på folkemunne" og i den lokalhistoriske litteraturen. Sammen med Alunsjøen og Steinbruvann er Breisjøen en av Alnas kilder, og de øvrige vannene har også hatt eldre damanlegg, og er samtidig tilknyttet Alna med bekker lite egnet for fløting. Jeg tror de første damanleggene i nevnte sjøer hadde som felles misjon å sikre jevn vannforsyning til industrien som etablerte seg langs Alna.
Det er mulig noen fra Groruddalen Historielag har kommentarer til dette.

- Det ble gjort funn av to båter og en tuft, og det stilles spørsmål om dette kan være i forbindelse med

fløting eller fisking. På vestsiden av Breisjøen skal det ha ligget en liten husmannsplass Slengfue, og en av båtene kan ha hatt en tilknytning til denne både for å lette en del av transportveien mot Ammerud, og til fisking. Ellers hadde alle sjøene i dette området en del fritidshytter., herav to ved Breisjøen. (Ei av hyttene ved Breisjøen gikk under navnet "Villa Blokksberg", og var trolig enten ny bruk av plassen Slengfue eller bygd på tuftene av denne. Den er i papirer benevnt Ankerlia.) Da Østre Aker kommune ville innlemme innsjøene oppstrøms Alna i kommunens drikkevannsforsyning, ble fritidshyttene rundt Alunsjøen, Breisjøen og Steinbruvann ekspropriert og revet på midten av 1920-tallet. Tuften som ble registrert er sannsynligvis etter fritidshytta Fjeldhus som lå sør ved vannet. Eldre bilder fra Alunsjøen viser at hyttefolket også koste seg med robåter, så kanskje den ene registrerte båtfunnet tilhørte Fjeldhus..

- Svært interessant at det er funnet så mange kullgroper i området, og utenfor registrerings-feltet er det langt flere. I tillegg er Breisjøen omgitt av skogsveier og planerte brede skiløypetraseer. Veier og løyper er naturlig lagt etter terrengdrag hvor det var enklest å legge dem, - ofte de samme terrengdragene hvor det var enklest for våre forfedre å drive sin aktivitet. Samtidig ble veiene bygd med toppdekke av stedegen grus hentet fra naturlige grusforekomster hvor det tidligere var naturlig å grave ut fangst- og kullgroper. Dessverre var det ingen krav til arkeologiske undersøkelser den gang veiene og løypene kom, så det er stor sjanse for at mange kulturminner har gått tapt bare rundt Breisjøen. Følgelig er det som er registrert trolig bare forteller en del av områdets historie.

I rapporten konkluderes det med det store antallet kullgroper trolig skriver seg fra lokal jernutvinning fra myrene i nærheten, men at jernvinner er vanskelige å oppdage. Siden det til nå ikke er lokalisert jernvinner innen Oslos grenser, så vil funn av jernvinner være et interessant bidrag til Oslos historie. Samtidig vil mulige jernvinner være svært utsatt for skader av nåtidens tunge skogsmaskiner som tar seg fram nesten overalt i terrenget Gamle Gruveveien er et skrekkens eksempel på de skader slike maskiner kan forvolde.

Det er utviklet utstyr som påviser både myrmalm og slagg et stykke ned i bakken. I områdene vest for Breisjøen ble det høsten 2020 påvist flere potensielle jernvinner. (Pr dato ikke arkeologisk nærmere undersøkt.)

Det bør derfor igangsettes et prosjekt med det mål å prøve å finne jernvinner i områder der disse kan ha en naturlig beliggenhet som eksempelvis øst og sør/øst for Breisjøen.

Med vennlig hilsen

Håvard Pedersen